

PETRU VINTILĂ, *Omul născut pe brazdele pulugului – Viață de orfan*, Editura Academia Română – Centrul de Studii Transilvane, Cluj-Napoca, 2013, 220 pagini text, 32 pagini anexe.

Bogdana BRANCA

Muzeul Județean de Etnografie și al
Regimentului de Graniță Caransebeș

Lucrarea *Omul născut pe brazdele pulugului – Viață de orfan* ar fi rămas necunoscută dacă nu ar fi existat eforturile conjugate ale pictorului Mihai Vintilă din Reșița și ale lui Laurențiu Ovidiu Roșu, cel care prelucrează documentul original. Astfel în anul 2013 este tipărită în la Editura Academiei Română – Centrul de Studii Transilvane, Cluj-Napoca, beneficiind de o *Prefață* (pp. 5–9) semnată de ilustrul profesor Nicolae Bocșan, care constituie o apreciere atât din punct de vedere istoric, cât și memorialistic.

Urmând cursul firesc al unei astfel de publicații, cartea se continuă cu o *Notă asupra ediției* (pp. 11–13) semnată de Laurențiu Ovidiu Roșu din care cititorul află un amănunt interesant legat de aspectul grafic al ediției și anume că desenele cu care este ilustrată cartea aparțin pictorului Mihai Vintilă, fiul autorului Petru Vintilă, dând publicației o notă aparte.

Studiul introductiv (pp. 14–42) are ca autor tot pe Laurențiu Ovidiu Roșu, unde este trecut în revistă fondul arhivistic al dramaturgului Petru Vintilă, fiul autorului prezentei cărți și sunt redată în linii mari date biografice despre autor și copiii săi: Iconia, Petru, Ionel și Mihai.

Pe mai departe cartea înglobează „amintirile” propriu-zis redactate de Petru Vintilă. Asupra acestora nu s-a intervenit în conținut, fiind păstrată inclusiv denumirea capitolelor. Lucrarea este redactată în ordinea cronologică a întâmplărilor trăite de Petru Vintilă, fiind împărțită în trei părți, iar fiecare dintre acestea în subcapitole, care sunt denumite în funcție de întâmplarea relatată. Astfel, partea I, *Viață de orfan* (pp. 42–124) debutează cu relatările autorului legate de anul 1888, anul în care a văzut lumina zilei. Un episod interesant este cel al fenomenelor naturale petrecute în iulie 1904 care a distrus producția de grâu din acel an și faptul că împăratul Austro-Ungariei, Franz Joseph, aflat în acel moment în capitala Ungariei, a instituit o comisie pentru a acorda despăgubiri celor ce și-au pierdut recolta de grâu. În continuare sunt relatate evenimente ce țin de perioada anilor 1905–1909, perioadă în care tânărul Petru s-a aflat în clasele primare. Pe lângă relatările ce țin de aspectele personale ale autorului, sunt reliefate o serie de caracteristici ale sistemului de învățământ din provincia bănățeană.

Inundațiile din anul 1910, care a distrus atât infrastructura, cât și terenurile agricole sunt povestite în detaliu, conținând informații referitoare la modul de lucru pentru refacerea șoselei și a despăgubirilor celor afectați de inundații.

Următoarele subcapitole sunt relevante pentru modul în care se desfășura munca în gospodăria țărănească. Aspectele personale continuă să fie relatate cu subiectivism, dar informația istorică este extrem de importantă: mobilizarea generală decretată în iulie 1914 în întreg Imperiul austro-ungar. Frământările interioare ale autorului povestite la modul personal scot în evidență și aspecte istorice legate de modul în care se realizau pregătirile pentru armata austro-ungară: „...împreună cu alți copii și oameni de peste 42 de ani din sat ne-a dus să facem decun-guri pe dealurile Alionului, deasupra satului Tufari-Orșova. Iar de pe dealurile Topleșului, până

la Iablanița am făcut anumite drumuri prin pădure, pe unde să poată trece cu artileria de calibru mare.”¹¹

Partea a II-a *De la 26 mai 1916 până la 18 octombrie 1918* (pp. 125–208) redă în amănunt participarea lui Petru Vintilă la primul război mondial începând cu incorporarea de la data de 29 mai 1916 în Regimentul 43 infanterie din Caransebeș. Sunt conturate o serie de evenimente istorice: instrucția de la Icin, Cehia, participarea pe frontul din Doberdo și din Munții Torolului, Italia. Aspectele legate de bătăliile de pe front conțin date precise despre aparatura de război folosită, despre lungimea tranșeelor, dar și despre numărul de prizonieri. Sub aspectul relatării unui eveniment care l-a marcat pe autor, sinuciderea caporalului Mărgan Iosif al Regimentului 2 honvezi de la Lugoj, sunt furnizate date despre frontul din Galiția.

Partea a III-a (pp. 209–217) suprinde viața autorului după înapoierea de pe frontul italian în satul natal, relevant din punct de vedere istoric fiind înrolarea la 20 noiembrie 1919 în Armata Română, la Regimentul 112 infanterie „Împăratul Traian” din Orșova. Relatăriile din partea autorului se încheie în anul 1923, an în care regimentul mai sus amintit se desființează, având loc o reorganizare a acestuia.

Apreciem lucrarea de față ca fiind deosebit de importantă sub aspectul redactării memorialisticii de război, dar și sub aspect etnografic, fiind redată în detaliu o serie de evenimente din viața țaranului din Banat.

Scrisă la modul personal, subiectivă cartea se adresează și celor pasionați de lectură conținând replici savuroase, iar ilustrația grafică întregeste peisajul istoric și moral prezentat de Petru Vintilă.

Bibliografie:

Vintilă 2013 = Petru Vintilă, *Omul născut pe brazdele pulugului – Viață de orfan*, Editura Academia Română – Centrul de Studii Transilvane, Cluj-Napoca, 2013.

¹¹ Vintilă 2013, p. 120